

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Sistematičen pregled najvažnejših določeb na polju ljudskega šolstva.

(Dalje.)

Vstanavljanje in razširjenje javnih ljudskih šol.

Kakor smo v prejšnjem odstavku izvedeli, je država potom zakona uvedla šolsko obveznost ter je celo zapretila občutne kazni onim starišem, ki bi puščali svoje otroke brez predpisanega poduka. — Naravno je, da je morala država zbog tega ob enem poskrbeti, da se da otrokom prilika zadostiti šolski dolžnosti. Samo ob sebi je torej umljivo, da je morala država hkrati s proglasitvijo šolske obveznosti tudi potrebno ukreniti, da se vstanove učilnice, v katerih imajo otroci priliko učiti se. — Ker se je torej proglasila šolska obveznost, moralo se je na drugi strani ob enem zakonito zajamčiti, da se zgradi zadostno število ljudskih šol.

To je državni ljudsko-šolski zakon tudi storil. — V svojem § 59. podaja drž. šolski zakon določila o vstanavljanju javnih ljudskih šol. — Po teh določilih je ureditev vprašanja, kje in kedaj naj se vstanovi javna ljudska šola, sicer prepuščena deželnemu zakonodajstvu. — Da se pa pri rešitvi tega vprašanja zamči kolikor možno enotno postopanje v vseh kronovinah ter da se prepreči vsaka samovoljna uravnava tega važnega vprašanja od strani posameznih deželnih zastopstev, podal je državni šolski zakon ob enem temeljno načelo, po katerem se morajo deželni zastopi ravnati pri rešitvi predmetnega vprašanja. Načela, ki ga proglašča dež. šolski zakon, se morajo vsi deželni zastopi držati.

Načelo, ki ga uveljavlja državni šolski zakon, je sledeče:

„Javno ljudsko šolo se mora povsod ondi vstanoviti, kjer eno uro na okoli po petletnem povprečnem številu prebiva več nego štirideset otrok, ki morajo čez štiri km daleč v šolo hoditi.“

To načelo so sprejeli brez izjeme vsi deželni zakoni. Deželni zakoni nekaterih kronovin pa so šli celo preko zahtev drž. šolskega zakona ter so prostovoljno poostrili dolžnost o vstanavljanju ljudskih šol. — Med te kronovine spadajo vse slovenske dežele.

Večina deželnih zakonov namreč določa, da se mora javna ljudska šola že v tem slučaju vstanoviti, če prebiva v kakem okraju po petletnem povprečnem številu vsaj 40 otrok, ki morajo čez 4 km daleč v šolo hoditi.

Dočim torej zahteva drž. šolski zakon za vstanovitev javne ljudske šole več kakor 40 otrok, določa večina deželnih šolskih zakonov, da se mora javna ljudska šola že v tem slučaju vstanoviti, če je po petletnem povprečnem računu vsaj 40 otrok v kakem kraju, ki morajo čez 4 km daleč v šolo hoditi. — V teh deželah zadostuje torej že 40 otrok, da se odredi vstanovitev javne ljudske šole.

Razlika med določbo državnega šolskega zakona in določbo teh deželnih zakonov je sicer prav neznamenatna, vendar je v mnogih slučajih lahko prav velikega pomena.

Določila deželnih šolskih zakonov o vstanavljanju javnih ljudskih šol se v besedilu skoro doslovno vjemajo, radi tega zadostuje, če na tem mestu citiramo samo besedilo kranjskega šolskega zakona.

Kranjski deželni šolski zakon z dne 29. aprila 1873 št. 21 določa glede dolžnosti o vstanavljanju javnih ljudskih šol sledeče:

„Javna ljudska šola se mora povsod napraviti tam, kjer biva v vasi ali v več vaseh, selih ali posameznih hišah jedno uro na okoli po petletnem povprečnem računu najmanj 40 otrok, ki morajo čez 4 km daleč v šolo hoditi.“

To določbo moramo sedaj nekoliko podrobneje pojasniti.

Pogoji za odreditev ustanovitve javne ljudske šole so spričo citirane določbe sledeči:

1. število učencev, ki se zahteva za vstanovitev javne ljudske šole, mora znašati vsaj: 40;

2. to število učencev se izračuna po povprečju števila učencev zadnjih pet let;

3. vseli 40 otrok mora imeti več nego 4 km daleč v šolo;

4. v število učencev, ki se zahteva za vstanovitev javne ljudske šole se smejo všteti le otroci, ki stanujejo v enem kraju, ali pa v več krajih, če leže ti kraji eno uro na okoli. —

* * *

Samo ob sebi je umevno in mislimo, da nam ni tega treba še posebej povdarjati, da se sme v število, ki odločuje ali se mora vstanoviti javna ljudska šola ali ne, všteti le one otroke, ki so izpolnili šesto leto in še niso prekoračili šoloobvezne starosti. — Vračunati smemo le šoloobvezne otroke, ker je le tem otrokom po zakonu šola namenjena.

Vprašanja in odgovori.

167. Ž u p a n s t v o T.

Vprašanje: Meseca decembra 1907 sta prišla k županstvu dva posestnika s pritožbo, da jima je sosed P. okužil vodo v vodnjaku na ta način, da je kakih 20 metrov nad vodnjakom izkopal jamo in v tisto znosil vso gnojnico, ki se je pod zemljo pretakala do studenčne žile, ki vodi do vodnjaka. Zapisnik s to pritožbo se je poslal okrajnemu glavarstvu, ki pa je zadevo vrnilo županstvu, češ da spada to v delokrog občine. Ker se P. brani stvar v red spraviti, tako da ne bi mogla več gnojnica pronicati do vodnjaka, — prosimo navodila, kaj nam je storiti?

O d g o v o r:

Skličite takoj občinsko komisijo, kamor povabite vse prizadete. Ko se dajo na zapisnik vse pritožbe sosedov in odgovor posestnika P., naj županstvo zaukaže, da napravi P. jamo, kakor jo ukazuje stavbeni red. Potem naj se P-u dostavi tudi še pismen ukaz, ki naj se glasi sledeče:

Gospodu I. P. posestniku v G.

Na podstavi občinsko-uradnega ogleda z dne . . . se Vam s tem zaukazuje, da nemudoma odstranite gnojno jamo, ki ste jo napravili na svojem svetu pri hiši št. . . , ker ta jama ne odgovarja zahtevam § 53 stavbenega reda za Kranjsko, in ker po izpovedbi Vaših sosedov pronicava voda iz te gnojne jame v vodnjak, ki ga rabijo posestniki . . . , kojim se voda vsled tega okužuje.

Če ne bi tekom 8 dni zadostili temu uradnemu ukazu, bo dalo županstvo na Vaše stroške gnojnico odstraniti.

Ako pa hočete imeti na svojem prostoru na vsak način gnojno jamo, se Vam isto dovoli pod sledečimi zakonitimi pogoji:

1. mora biti oddaljena od vsakega sosednega zidu najmanj za 1 meter;

2. se mora nahajati v primerni oddalji od vseh sosednjih vodnjakov;

3. mora biti dobro obzidana s takim materijalom, ki ne pusti vodo pronicati;

4. mora biti dobro pokrita.

Zoper to razsodbo imate pravico pritožbe na občinski odbor tekom 14 dni.

Županstvo občine T. dne . . . . 1908.

Če bi se pa med tem časom dalo dognati, da je voda res nesnažna in okužena, tedaj Vam svetujemo, da zajmete uradno iz vodnjaka 1 liter vode in potem to vodo pošljete na c. kr. okrajno sodišče v L., kateremu cel slučaj opišete. Sodišče bo potem dalo vodo kemično preiskati in bo začelo zoper P. kazenski postopek.

168. Ž u p a n s t v o T.

Vprašanje: Ali se more tudi od nove drvarnice zahtevati stavbinske pristojbine? Ali se mora tudi za drvarnico, ki je k hiši prizidana, tudi pred zidanjem in po dovršitvi napraviti ogled na lcu mesta?

O d g o v o r:

Da, ker je drvarnica ravno tako stavba v zmislu stavbinskega reda, kakor vsaka druga hišna stavba.

169. Ž u p a n s t v o G. v G.

Vprašanje: Ali imajo tudi pevska društva in čitalnice prostiti pri županstvu licence za godbo in ples?

O d g o v o r:

Vsakor, ki priredi kako godbeno ali plesno zabavo, mora prositi za tozadevno licenco. Tudi društva niso tukaj izvzeta.

170. G o s p o d V. B. v O.

Vprašanje: Ali je pravilno, da sodišče v nedeljo med popoldansko službo božjo oddaje njive in travnike potom javne dražbe v zakup?

O d g o v o r:

Gotovo je to nepravilno, a proti obstoječim zakonom ni. Ker se s takimi dražbami ljudje odvrtaajo od službe božje, Vam svetujemo, da naznanite slučaj pristojnemu deželnemu ozir. okrožnemu sodišču s prošnjo, da naroči okrajnemu sodišču, naj drugič odredi dražbo p o službi božji.

171. G o s p o d V. B. v O.

Vprašanje: Ali je župnik dolžan dajati notarjem izpiske iz župnih matic (krstne, poročne in mrtvaške liste), ako jih notar — seveda proti plačilu pristojbin — zahteva, ne da bi povedal, zakaj jih rabi?

S tem se nekako krše pravice zasebnikov, ki jih gotovo imajo do enakih izpiskov, ki se tičejo njih osebe?

O d g o v o r:

Po našem mnenju so vse matice tako one pri župnih uradih kakor tudi državne, javne knjige, ker ima vendar javnost pravico vedeti podatke, o katerih matice pričajo. To niso nikake zasebne tajnosti. — Vzemite samo slučaj poroke, ko pozove župnik občino, naj se oglasi, komur je znan kak zakonski zadržek: kako naj v tem slučaju javnost odgovori z zakonskim zadržkom, če nima vpogleda v matice?! Znabiti so drugi drugačnega naziranja!

172. G o s p o d J. P. v Z.

Vprašanje: Po opravljenih vclitvah v občinski zastop je prejšnji župan še enkrat sklical sejo starega odbora. Pri tej seji se je sklenilo podeliti županu častno občanstvo in so mu določili še neko posebno nagrado iz občinske blagajne. Ker pa je bila dotična seja zaradi premalega števila nesklepčna, prosimo navodila kako se nam je ravnati, da se sklepi dotične seje razveljavijo?

O d g o v o r:

Naznanite cel slučaj okrajnemu glavarstvu ter pojasnite natančno, zakaj seja ni bila sklepná. Na podlagi tega zahtevajte, naj okrajno glavarstvo v zmislu § 94 občinskega reda v izvrševanju svoje nadzorovalne pravice zadevo preišče in če najde, da so Vaše navedbe resnične, sklepe te seje v zmislu § 95 obč. reda razveljavi ozir. prepove, da se ti sklepi ne smejo izvršiti.

173. G o s p o d J. P. v Z.

Vprašanje: Ali bo moral župan povrniti nagrado, ki mu jo je priznala nesklepčna občinsko-odborniška seja?

Odgovor:

Če bo okrajno glavarstvo postopalo v zmislu §§ 94 in 95 obč. reda ter sklepe razveljavilo, bo moral seveda prejšnji župan vrniti prejeto nagrado.

174. Gospod J. P. v Z.

Vprašanje: Ali sme okrajno glavarstvo svojo nadzorovalno pravico nad sklepi občinskega odbora v zmislu §§ 94 in 95 občinskega reda izvrševati tudi po poteku 14. dni?

Odgovor:

Po našem mnenju sme to pravico politična oblast izvrševati tudi še po postavnem 14 dnevnom roku, kajti v zakonu ni nikjer rečeno, na kateri čas da je politična oblast vezana, če hoče nastopiti po rečenih zakonitih določbah.

176. Gospod D. J. v S.

Vprašanje: Prejšnji predsednik krajnega šolskega sveta je prostovoljno svojo službo odložil. Nato je krajni šolski svet si volil novega predsednika. Ali je to pravilno? Ali ne stopi na mesto odstopivšega predsednika sam ob sebi podpredsednik?

Odgovor:

Podpredsednik se ne izvoli zato, da bi v sučaju odstopa predsednika stopil na njegovo mesto, ampak zato da nadomestuje predsednika, kedar je ta sam zadržan.

V Vašem slučaju funkcijska doba prejšnjemu načelniku še ni potekla, ko je odložil svojo čast. Vsled tega je imel njegove posle naprej voditi podpredsednik, potem pa se je čisto pravilno volil za ostalo funkcijsko dobo nov načelnik.

Zakon sam sicer nima nikjer izrečno te zahteve sprejete, pač pa se da to sklepati analogno iz § 10. zakona od 9. marca 1879 št. 13 dež. zak., ki pravi: »Ako se predsednik krajnega šolskega sveta odstavi od službe, mora se voliti takoj drugi predsednik.« Če zakon zahteva, da se namestu odstavljenega predsednika voli nov predsednik, ni najti nikakega razloga za to, da se ne bi enako volil tudi namestu odstopivšega predsednika.

Če je prejšnji predsednik tudi izstopil iz krajnega šolskega sveta, tako da niti več njegov član ni, tedaj morate za naznaniti okrajnemu šolskemu svetu, da isti določi, kateri izmed obeh namestnikov ima stopiti v krajni šolski svet.

177. Županstvo B.

Vprašanje: Pri nas je okrožni zdravnik ukazal neki družini, da ne sme zapustiti stanovanja, ker se je pojavila v tisti družini nalezljiva bolezen (škrlatica). Kljub tej prepovedi pa je šel gospodar v nedeljo v cerkev in hodi sploh okoli zlasti tudi v gostilno. Kaj nam je storiti?

Odgovor:

Povelju zdravnika boste morali pripomoči do veljave, če ne drugače, s silo. Obrnite se iz previdnosti na okrajno glavarstvo za potrebna navodila. Dobro bo, če gospodarja opozorite na nevarnost, ki mu preti od strani kazenskega sodišča. Po § 393 kaz. zak. je namreč nastopanje tega gospodarja kaznjivo kot pregrešek pri deželnem sodišču z ječo, ki traja več let.

178. Gospod J. V. na V.

Vprašanje: Ali se je pri presoji sklepčnosti občinskega zastopa ob volitvi občinskega predstojništva ozirati tudi na viriliste?

Odgovor:

Po § 38. kranjskega obč. volilnega reda je občinski zastop le tedaj sklepčen za volitev župana in svetovalcev, če so navzoče vsaj tri četrtine vseh odbornikov. Med odbornike je šteti na vsak način tudi viriliste, ki so se že prijavili. To se jasno povzame iz besedila § 17. ob-

činskega reda, ki pravi, da vstopijo virilisti v občinski zastop kot odborniki.

Pri volitvi predstojništva mora torej biti navzočih tri četrtine izvoljenih odbornikov in odbornikov virilistov.

Neka kranjska občina se je svoj čas pritožila pri upravnem sodišču zoper ta način razlage občinskega reda in volilnega reda, a je bila s svojo pritožbo zavržena. Glejte sodbo upravnega sodišča od 24. jan. 1906 št. 955 — Budw. št. 41151

179. Gospod župan A.

Vprašanje: Kje najdem določbe, kako je sklicati občinske seje?

Odgovor:

Kranjski občinski red ima v tem oziru jako malo določb. § 41. občinskega reda pravi le, da seje sklicuje župan ali pa, kadar je on zadržan, njegov namestnik. Kako se te seje sklicujejo, pismeno ali ustmeno, z natančnimi vabili ter naznanilom dnevnega reda ali brez tega, vsega tega kranjski občinski red nima. Drugače je po drugih kronovinah. Tako zahteva n. pr. štajerski občinski red, da se seje sklicujejo:

1. pismeno,
2. vsaj 24 ur pred začetkom seje,
3. da se naznani dnevni red seje vsem odbornikom.

Svetujemo Vam, da se tudi Vi držite teh navodil, čeravno niste nanje vezani. Ne bi škodovalo, če bi tudi vsako sejo dali javno razglasiti pred cerkvijo in na občinski deski. V razglasu naj bo tudi naveden dnevni red seje.

180. Gospod župan A.

Vprašanje: Svoj čas sem iztožil od nekega rokodelca okroglo 100 K. V rokah imam sodbo, na podlagi katere nameravam prositi, da se dolžniku zarubijo njegove premične stvari. Posvetva ali kakega družega nepremičnega premoženja nima. Pač pa sem zvedel, da ima nekaj denarja naloženega pri posojilnici. Posojilnica mi seveda ne pove, če je to res in koliko denarja je pri njej naloženega, če pa pride rubež, bo dolžnik gotovo knjižico dobro skrnil. Kaj mi je storiti, da pridem vendarle do knjižice?

Odgovor:

Vprašanje je, če ima Vaš dolžnik kaj vesti, ali ne. Najbrže je ne bo veliko imel, ker sicer ne bi bil pri Vas dolžan in se branil plačati, na drugi strani pa nalagal denar v posojilnico.

Če pri rubežu ne boste našli knjižice, ozir. če se ne bo našlo toliko stvari, iz katerih bi mogli Vi dobiti plačilo svoje terjatve, tedaj boste morali prositi pri sodišču, da se Vašemu dolžniku naloži takozvana razodetna prisega (imenuje se tudi manifestacijska prisega).

S to prisego bo moral dolžnik napovedati natančno, če in kje ima kaj premoženja, posebno bo moral tudi s tem priti na dan, kje ima knjižico spravljeno.

Kakor rečeno, boste imeli vspeh le tedaj, če bo imel dolžnik toliko vesti, da se bo bal po krivem preseči. Najbrže mu kriva prisega ne bo šla tako lahko, kajti nima prav nič garancije, da Vi danes ali jutri od kakega posojilničnega funkcionarja ne zveste, da ima tam res denar naložen, kar bi mu prineslo preiskavo in obsodbo zaradi krivega pričevanja.

Če bi se pa branil dolžnik pri sodišču položiti prisego, prosite, da ga za toliko časa zapro, dokler ne pri-seže in vse izpove, kje je njegovo premoženje.

Prošnjo za razodetno prisego napravite lahko sami pismeno ali pa jo daste pri sodišču na zapisnik, ko bo uradni dan. Kolekovana mora biti prošnja ozir. zapisnik s 24 vinarji, če iztožena glavica (brez obresti in stroškov)

znaša 100 K ali manj, če je pa glavnica višja od 100 K znaša kolek 1 K.

181. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Kako je napravljati in kje je vlagati prošnje za odpis davkov vsled ujm — (toča, povodenj itd.)?

O d g o v o r:

Kakor naglo se je prigodila kaka elementarna škoda vsled toče, povodnji, požara ali kaj sličnega, naj takoj poškodovani napravi na pristojno okrajno glavarstvo naznanilo o tem. Tako naznanilo sme napraviti tudi občinski predstojnik, kojega se smatra v tem slučaju kot postavnega pooblaščenca vseh občanov.

Tako naznanilo, kjer naj se prosi za odpis davkov, je v zmislu § 12 zakona od 12. julija 1896 št. 118 drž. zak., koleka prosto.

Da Vam bo mogoče taka naznanila za svoje občane delati, priobčimo v naslednjem tak formular:

Slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu v . . . . .!

Dne 24. julija t. l. je v katastralni občini . . . . . pobila toča in je uničila gotovo vsaj četrtino vsega pričakovanega pridelka po poljih.

Prizadeti so posebno posestniki, ki so navedeni v seznamku, priloženem pod ./. . . .

V imenu teh prizadetih posestnikov prosi podpisano županstvo, da slavno c. kr. okrajno glavarstvo odredi komisijske poizvedbe za precenitev škode in potem prizadetim dovoli primeren odpis zemljiških davkov.

B . . . . ., dne 26. julija 1907.

Pečat.

A . . . . . župan.

Konečno se še pripomni, da je treba take prijave na pristojno okrajno glavarstvo odposlati gotovo tekom 8 dni po elementarni neugodi.

Vendar se okrajno glavarstvo ozira izjemoma tudi na prošnje, ki dojdejo po preteku 8 dni.

182. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: V naši občini je nekdo opustil večjo obrt, ki je bila itak namenjena, da jo dotičnik izvršuje samo nekaj časa. Sedaj pa poizveduje davčni oddelek okrajnega glavarstva po občini, če je res dotičnik svojo obrt opustil. Ali je ta zahteva davčne oblasti upravičena po zakonu?

O d g o v o r:

Poizvedbe, če so se objavljeni obrti res ustavili, imajo izvrševati po § 270 zakona o osebnih davkih redno le občinski organi po naročilu davčne oblasti. Zato je zahteva okrajnega glavarstva zakonita.

183. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Katero ministrstvo razsoja v zadnji instanci v lovskih stvareh? Ali gredo pritožbe zoper odločbe deželne vlade na notranje ali na poljedelsko ministerstvo?

O d g o v o r:

Do leta 1869. je reševalo vse lovske stvari v zadnji instanci notranje ministerstvo. Tisto leto so se pa poljedelskemu ministrstvu izročile vse stvari izvzemši kazenske in odškodninske odločbe, ki so se pridržale notranjemu ministrstvu.

Leta 1890 so pa notranjemu ministrstvu odvzeli tudi odločbe glede lovske odškodnine, tako da mu je danes ostalo samo še razsojanje glede lovskih kazni; vse drugo razsoja poljedelsko ministerstvo.

184. G o s p o d G. O. v L.

V p r a š a n j e: Ali je res občina dolžna skrbeti, da se sneg z državne ceste skida, tako da se omogoči promet? Ali ni v to poklican državni cestar?

O d g o v o r:

Gotovo ste o tej dolžnosti občine kje površno čitali, zato pa tudi celo stvar napačno razumeli. V resnici ob-

stoji poseben državni zakon iz leta 1877. od 22. januarja (št. 33 drž. zak.), ki v § 1 pravi:

»Da ostane promet iz kraja v kraj odprt, je treba z državnih cest sneg spravljati. To storiti so dolžne one občine, po katerih ozemlju gre državna cesta ali ki niso od cestne proge oddaljene nad 8 km.«

S tem pa seveda ni rečeno, da ne pripade cestarju nobeno delo, kajti jasno je, da cestar sam ne more snega spraviti s tako velike proge, kakor mu je v oskrbo izročena. On mora pač pri kidanju pomagati in ljudi nadzorovati.

Razume se pa, da ni treba, da bi občina iz svojega kaj trpela za spravljanje snega, ker pravi § 4 istega zakona, da se ljudem, ki jih mora občina za delo najeti, plača dnina, ki je v zimskem času v navadi.

185. G o s p o d G. O. v L.

V p r a š a n j e: Ali je res, da se morajo vsi dopisi na občinske urade ravno tako kolekovati, kakor one na državne oblasti?

O d g o v o r:

Po večini so naši občinski predstojniki in župani v tem premalo poučeni, kar se tiče kolekovanja na občino došlih vlog.

Vloge strank t. j. zasebnikov na občinske urade se imajo ravno tako kolekovati, kakor vloge na druge oblasti; to sledi jasno iz uvoda k tarifni postavki 43 pristojbinskega zakona, kjer se naštevajo občinski uradi v isti vrsti z državnimi, deželnimi in dvornimi uradi.

Eno samo izjemo pozna pristojbinski zakon, kjer pusti, da so vloge zasebnikov na občino nekolekovane v razločku proti drugim uradom; ta izjema nastopi, če se stranka obrne na občino v kaki zadevi, kjer se gre za kako zasebno-pravno razmerje stranke proti občini. Primera take kolka proste vloge bi bila, če bi stavbeni mojster A. prevzel kako stavbo za Vašo občino recimo šolsko stavbo in bi se v tej zadevi obrnil na občinski urad s kako vlogo. Ta vloga je kolka prosta, ker se tiče zasebno-pravnega razmerja med občino in med A. Če se pa stranke obračajo v svojih medsebojnih zasebno-pravnih stvareh na občino, morajo biti njih vloge kolekovane.

186. G o s p o d J. B. na K.

V p r a š a n j e: Letos so bile pri nas občinske volitve in je bil sedaj na novo izvoljen drug občinski odbor in drug župan.

Prejšnji župan je kot predsednik krajnega šolskega sveta poslal na okrajni šolski svet proračun za šolske potrebsčine.

Te potrebsčine so bile nenavadno visoko proračunjene in se je izkazal velik primankljaj. Okrajni šolski svet je ta proračun odobril in zaukazal, da mora postaviti župan preliminarno svoto v občinski proračun. To ima vstaviti seveda novi župan.

Ker se pa novemu županu in občinskemu odboru zdi proračunjena vsota prevelika, prosimo pojasnila, če sme občinski odbor pri pretresovanju proračuna svoto šolskih potrebsčin primerno znižati in potem znižani znesek vstaviti v proračun?

O d g o v o r:

Držati se boste morali ukaza okrajnega šolskega sveta. Na vsak način morate postaviti v proračun svoto, ki jo je naložila višja oblast. Če mislite, da je dotični znesek previsok, prosite okrajni šolski svet za znižanje, sami pa znižati ne smete.

Če je res vstavljeni znesek previsok, se bo izkazalo tekom prihodnjega leta in boste imeli v tem slučaju prebitek, ki Vam bo prav prišel pri proračunu za l. 1909.

187. Gospod J. Š. v T.

Vprašanje: V bližnjem kraju L. je večkrat na leto semenj in bi jaz rad kot gostilničar tam prodajal vino in pivo ter druge gostilniške pijače in jedi. Ali je treba za dotični kraj prijavit podružnico gostilniške obrti ali je treba prositi za posebno koncesijo?

Odgovor:

Ne eno, ne drugo. Če imate že v T. svojo lastno gostilniško obrt, tedaj je zadosti, če prosite pri okrajnem glavarstvu za dovoljenje točiti in prodajati jedi v L. V prošnji morate natančno navesti, kedaj, pri kaki priložnosti (ob sejmu, božji poti itd.), na katerem kraju in kako dolgo nameravate v L. obrt izvrševati.

Pri tem je pa brez pomena, če je L. v okrožju Vaše ali katere sosedne občine. Zakon pravi, da sme dati okrajno glavarstvo tako licenco gostilničarjem iz iste občine, kjer je dotični kraj, ali pa iz katere sosednih občin.

188. Gospod F. R. v R.

Vprašanje: Prosim da v prihodnji številki naznanite, koliko znaša v Avstriji davek — na vožne listke?

Odgovor:

Pravzaprav bi to spadalo med poučne drobtine. Ker pa je mogoče, da bomo kedaj ob priliki to zadevo bolj obširno pojasnili, Vam vstrežemo in navedemo, da imamo tri vrste tega davka:

1. za glavne železnice znaša davek 12% vožne cene; če se pa na takih glavnih železnicah vzame direktne vožne listke v Bosno, Hercegovino, na Hrvaško ali Ogrsko, pa znaša davek samo 10% onega dela vožnine, ki spada na Avstrijski del vožne proge,

2. za lokalne železnice je 6% vožnine in

3. za takozvane male železnice po 3% vožnine.

Pod malimi železnicami razumemo one železnice, ki so zgolj krajevnega pomena tako n. pr. tramvaje, ki vozijo samo po eni občini in nje okolici (tramvaj v Ljubljani, Trstu, Gradcu itd.), med male železnice se šteje tudi zveza Gradca z božjo potjo Marija Trost.)

189. Županstvo J.

Vprašanje: Na naš občinski urad prihajajo prav pogoste pritožbe, da nek gostilničar prodaja zelo izprijeno vino. Ker pa ne vemo, če je vino samo slabo ali res pokvarjeno, prosimo navodila, kako nam je postopati, da odpravimo napako, če res obstoji?

Odgovor:

Po § 28. št. 4 obč. reda, spada v prosto področje občine skrb, da se prodajajo v občini dobra živila. V zmislu §§ 2 in 3 zakona za varstvo živil od 16. januarja 1896 št. 89 drž. zak. iz l. 1897 je občinski predstojnik upravičen iti v svrhu pregledovanja v prostore vsakega podjetja, ki se bavi z obdelovanjem, predelovanjem ali razpečavanjem živil. Pri pregledovanju prostorov sme občinski predstojnik tudi od posameznih stvari, ki se izdelujejo ali ki so na prodaj — vzeti poskušnjo.

Svetujemo Vam, da gre župan v spremstvu občinskega tajnika v klet dotičnega gostilničarja, kjer naj vzame od vsake vrste vina poskušnje in sicer v malih steklenicah, ki drže k večjemu po 1/4 litra. Te steklenice naj se dobro zamaše in zapечатijo z občinskim pečatom in potem odpošljejo na naslov: C. kr. zavod za preiskovanje živil v Gradcu (K. K. Lebensmittel-Untersuchungsanstalt in Graz).

V posebnem dopisu na ta zavod naznanite, da se Vam zdi kakovost dotičnih vin sumljiva, zato da prosite, naj se jih preišče in potem, če se izkaže, da so vina res pokvarjena ali ponarejena, odstopi cela stvar pristojnemu državnemu pravdnstvu, da izposluje kazenski postopek

proti gostilničarju. Seveda ne smete pozabiti naznaniti imena dotičnega gostilničarja.

Pri teh korakih Vas ne sme voditi nikako usmiljenje z gostilničarjem, ker prodajanje slabe pijače je eden največjih gospodarskih grehov. Če plačajo ljudje dober denar, naj dobijo tudi dobro blago. Mar mislite, da bi gostilničar odpustil ljudem, če bi mu plačevali s ponarejenim denarjem?! Ako bi naši župani v tem oziru strogo pazili, da se toči dobra pijača, bi morda zaradi tega sicer cena poskočila, a ljudje bi bili bolj zdravi in bi manj pili.

Paziti pa morate vsekako na to, da ne vzbudite preveč pozornosti, ko greste v klet preiskovat. Napravite vse lepo mirno, da drugi ljudje ne bodo opazili. Mogoče je namreč, da je gostilničar popolnoma nekriv.

190. Županstvo J.

Vprašanje: Na javni dražbi se je prodalo posestvo posestnika H. Njegovi že odrasli sinovi so hoteli na dražbi domačijo kupiti in so z veliko silo nabrali toliko denarja, da so se mogli dražbe vdeležiti.

Pred sodiščem so pa našli nekega znanega oduhuha, ki je hotel tudi posestvo izdražbati, da bi potem pri razprodaji napravil kak dobiček. Sinovom in njihovim prijateljem se je po dolgem prigovarjanju posrečilo oduhuha S. pregovoriti, da ni šel dražbat, a obljubiti so mu morali 300 K odškodnine za slučaj, če bi sinovi posestvo izdražbali.

V resnici je pripadlo posestvo sinovom. Sedaj terjaja S. odškodnino 300 K. Župan je svetoval, naj mu teh 300 K nikar ne plačajo, ker je tako početje nepošteno. Ali bodo morali plačati, če bo S. tožil?

Odgovor:

Bodite brez skrbi! S. ne bo tožil! Šel bo znabiti k sodišču ali odvetniku, tam pa bo zvedel, da se v zmislu dvornega dekreta od 6. junija 1838 št. 277 zbirke justičnih postav takih dolgov ne more iztoževati.

Ta dvorni dekret namreč pravi, da so neveljavni vsi dogovori, ki merijo na to, da se kdo kake javne dražbe ne vdeleži, ali da pri dražbi ne ponudi višjega kot izgovorjenega zneska. In to se je v Vašem slučaju dogovorilo.

Dražba je sicer zaradi tega vseeno veljavna, neveljavno je pa to, kar se je od ene ali druge strani obljubilo. Sinovi niso dolžni držati se svoje obljube glede 300 K, ravnotako pa tudi S. ni bil dolžan držati se svoje obljube, da ne bo dražbal. Če pa je on svojo obljubo držal in je sinovi eksekuta H. sedaj nočejo, je to stvar, ki je sodišče ne more in ne sme popraviti.

191. Županstvo B.

Vprašanje: Na tukajšnjem župnem vrtu se je pasel po noči konj posestnika K. Popasel je nekaj detelje, poškodoval pa tudi 2 trti, ki sta bili takrat z grozdem obloženi.

Ker se je to že poprej večkrat zgodilo, naznanil je to župnik županstvu. Županstvo je cenilo škodo na 4 K in pozvalo lastnika konja K. k razpravi zaradi poljske okvare. K. je poklic sprejel in podpisal tudi dostavnico, izjavil pa, da ne pride k razpravi, češ da županstvo pri tem nima nič opraviti. Res ga tudi ni bilo. Župan in svetovalci so ga pa kljub temu obsodili po § 14. zakona z dne 17. jan. 1875 št. 8 dež. zak.

Sodba je bila obsojenemu pravilno dostavljena, a se je on en dan prekasno pritožil. Kljub temu smo predložili pritožbo okrajnemu glavarstvu v rešitev. Napravili smo tudi z ozirom na navedbe pritožnika v pritožbi posebno uradno poročilo. Sodba okrajnega glavarstva se glasi:

Vsled priziva, ki ga je K. vložil zoper sodbo občinskega senata, se zaradi protizakonitega kazenskega postopanja razveljavlja, ker se je K. obsodil in contuma-

ciam, za kazensko postopanje pa velja načelo, da se mora obdolženec vsekakor zaslišati. — Tudi sicer je v razsodbi vse polno pomanjkljivosti posebno glede poravnanih stroškov, vrhutega pa okrajno glavarstvo ni moglo priti do prepričanja, da bi K-a zadela krivda, zakaj prostor na kojem se je konj pasel, je bil po nepazljivosti lastnika odprt, torej neograjen.

Iz vseh teh razlogov se je moral K. oprostiti. Dolžan je plačati le 40 vinarjev za dostavljenje poziva in razsodbe.

Vprašamo: Ali ima še županstvo kako moč, da varuje občane poljske okvare? Kje pa stoji, da bi morali biti vsi vrti ograjeni? Ali imamo še kako inštanco, na katero se moremo zoper to — čudno razsodbo pritožiti?

O d g o v o r :

Nepravilno je bilo od vas, da ste K-a in contumaciam obsodili. Tega kazenski postopek pred občinskimi kazenskimi senati ne dopušča. Če obdolženi noče priti pred kazenski senat, ga morate prisiliti k temu na ta način, da ga pozovete drugič in mu zaprete, da se ga bo s silo pritiralo, če drugemu pozivu ne bi vstregel. Ako na drugi poziv ne pride, pošljite tretjič k njemu občinskega redarja z vabilom, ki naj mu ga dostavi, ob enem naj pa obdolženca siloma pritira. Če občinski redar ne bi mogel tega izvesti, se obrnite na okrajno glavarstvo, katero zaprosite za orožniško asistenco. V dopisu na okrajno glavarstvo morate seveda vse natančno razložiti, za kaj se gre.

Nepravilno je bilo tudi, da ste dali ceniti škodo po treh možeh, kojih vsakemu ste prisodili po 1 K za cenitev. Ker je bila tukaj napravljena škoda izpod 10 K, bi jo bil moral po § 37. zakona o obrambi poljščine ceniti samo poljski čuvaj ali pa en zaprisežen cenilec.

V vsem drugem ste Vi popolnoma pravilno postopali in je bila Vaša sodba gotovo bolj zakonita kakor pa ona okrajnega glavarstva.

Najprej povdarjamo, da ni nikjer zakonite določbe, ki bi rekla, da vrši poljska okvara samo na ograjenih vrtovih, njivah ali travnikih. Nasprotno pravi § 5 zakona o obrambi poljščine, da se sme redno pasti živina samo v ograjenih prostorih. K. bi torej smel svojo živino pasti samo v ograjenem prostoru. Izven ograjenega prostora se sme po vsebini istega § pasti živina le pred očmi pripravnega pastirja ali pa privezana na količu.

Niti enega niti drugega ni storil posestnik K., zato ste ga čisto pravilno obsodili po § 14. navedene postave.

Pritožbe zoper razsodbo okrajnega glavarstva nimate, ker v tem slučaju niste Vi stranka, ampak kazenska oblast. Pritožiti se sme edino le župnik, čegar vrt je bil poškodovan. Župnik ima na vsak način še čas se pritožiti, ker on niti od okrajnega glavarstva niti od Vas ni dobil obvestila, kako je druga inštanca sodila. Dostavite torej g. župniku sodbo okrajnega glavarstva in naj on vloži pritožbo.

Protizakonita je pa razsodba okrajnega glavarstva še zaradi tega, ker v njej ni navedeno, v kolikem času se zoper njo lahko prizadeti pritožijo in kje je pritožbo vložiti. To se mora sprejeti v vsako odločbo političnih oblasti v zmislu zakona od 12. marca 1896 šte. 101 drž. zak.

Konečno je po našem mnenju nezakonita sodba okrajnega glavarstva, ker obsoja posestnika K-a na plačilo dostavnine. Kdor je krivde popolnoma prost, ima biti prost tudi vseh stroškov.

192. Ž u p a n s t v o R.

Vprašanje: Pri nas županstvo iz raznih, po našem mnenju zakonito v temeljenih razlogov ni klicalo

gospoda L. kot pooblaščenca virilista B. k občinskim sejam. A. se je pritožil na deželni odbor, ki je njegovi pritožbi ugodil in nam naložil, da ga moramo vabiti k sejam. Ali se moremo zoper odrebo deželnega odbora kam pritožiti?

O d g o v o r :

Najvišja avtonomna oblast v vsaki deželi je deželni odbor in je v celi državi ni oblasti, ki bi bila v avtonomnih stvareh na d deželnim odborom. Za to je vsaka inštančna pritožba izključena.

Mogoča bi bila edinole tožba na upravno sodišče. K tej pa občina kot taka ni upravičena, ker nima pravice se ona kot taka pritoževati. K pritožbam zoper odredbe višjih oblasti so upravičene redoma samo stranke. Občina pa v tem Vašem slučaju po našem mnenju ni stranka, ampak oblast in pa v svojih zasebnih ali materijalnih pravicah ni prikrajšana.

V ostalem pa smo tudi mnenja, da ne bi ničesar opravili, čeravno bi Vam bila dopustna pritožba, ker je deželni odbor pravilno razsodil.

193. Ž u p a n s t v o N.

Vprašanje: V stavbenih stvareh je pri nas izdal župan nek ukaz zoper posestnika B. Ker ta z odredbo županovo ni bil zadovoljen, si je najel odvetnika, ki je vložil pritožbo na občinski odbor. Pritožba je pisana na stroju in ni podpisana ne od odvetnika in ne od pritožitelja B., pač pa je pod pritožbo s strojem zapisano ime pritožitelja. Ali smemo to pritožbo zavriniti, ker nima lastnoročnega podpisa?

O d g o v o r :

Res je sicer, da imajo oblasti pravico, si pridobiti popolno gotovost, če je stranka v resnici vložila pritožbo ali ne, o čemur se najlozje prepriča, če zahteva na pritožbi lastnoročni podpis ali stranke same ali njenega zastopnika. Vendar pa zaradi pomanjkanja lastnoročnega podpisa ne sme pritožbe zavriniti, nego le pri stranki ali pri odvetniku zahtevati, da opremi jeden ali drugi pritožbo z lastnoročnim podpisom.

194. G o s p o d J. M. v L.

Vprašanje: V občini A. je javna pot. Tri četrtnine te poti popravlja občina, le zadnje četrtnine noče sedanjí župan iz občinskih sredstev popravljati. Prizadeti posestniki in občani, ki to pot rabijo, so se pritožili na deželni odbor, ki je županu ukazal, naj tudi zadnji del poti popravi. Župan se pa kljub temu brani. Kaj nam je storiti, da se bo ta cela pot iz občinskih sredstev popravljala? Kje in kako se zve, ali je ta zadnji del občinski ali ne?

O d g o v o r :

Vsaka javna pot mora biti ali državna, ali deželna, ali okrajna ali pa občinska. Vprašanje je najprej, ali je dotična pot v svoji sporni četrtini javna ali zasebna. Najlozje boste sprevideli, če je zasebna ali javna iz definicije, ki jo napravlja cestni zakon iz l. 1889 o zasebnih potih. Ta se glasi: »Med zasebne poti se štejejo tudi one poljske in gozdne poti, ki jih sicer večje, toda določeno število upravičencev rabi izključno le za-se.«

Število upravičencev mora biti torej določeno. Z drugimi besedami določeno mora biti: ti in ti posestniki, a nihče drugi ne. Tedaj samo nekateri posestniki bodi-si iz gotovih hišnih števil ali iz gotovih krajev smejo rabiti pot in jim mora pristajati pravica, da vsakogar drugega od sorabe izključijo — (besedilo zakona se glasi »izključno« !)

Iz celega Vašega dopisa pa posnamemo, da faktično rabi prepirni del poti kakih 60 posestnikov, a v resnici jo sme rabiti — v s a k d o.

Ker torej raba poti ni omejena glede števila upravičencev, je smatrati pot kot javno pot. Sicer govori za javnost tudi že okolnost, da je tri četrtine te poti — ja v n e. Zakaj ne bi bila javna tudi zadnja četrtina?

Ali je pot javna ali ne, poizveste tudi lahko v zemljiški knjigi. Zemljknižni uradnik Vam bo že raztolmačil vso stvar. Opozarjamo Vas samo na to, da včasih niso vse javne poti v zemljiški knjigi kot take označene. Če pa so označene, potem je gotovo, da so javne.

Če se torej izkaže, da sporni del poti ni zasebna pot ali zasebna last, je pot javna. Kot javna bo pa sigurno le občinska in jo mora — občina vzdrževati. Zato je tudi v tem zmislu izšel u k a z d e ž e l n e g a o d b o r a.

Ako se pa župan v resnici ne pokori ukazu deželne odbora, naj se prizadeti občani pritožijo zaradi tega naravnost pri deželnem odboru. Le-ta ima sredstev dovolj, da bo nepokornega župana prisilil k izpolnitvi ukazov.

195. Ž u p a n s t v o S.

V p r a š a n j e: Tukaj je neka oseba kupila večjo množino domačih pridelkov kakor krompirja, fižola itd. To nakupljeno blago sedaj razprodaja na drobno, ne da bi imela obrtni list ali sploh kako dovoljenje politične oblasti. Kaj je v tem slučaju storiti?

O d g o v o r:

Ta nakup in prodaja je trgovina z deželnimi pridelki in jo je dopustiti samo onemu, ki je tako trgovino obrtni oblasti (okrajnemu glavarstvu) prijavil. Brez obrtne lista ne sme nihče take trgovine imeti.

Ker se krivica godi drugim trgovcem, ki morajo imeti obrtni list in morajo plačevati obrtni davek, je Vaša dolžnost, da to prekupovanje takoj naznanite okrajnemu glavarstvu, ki bo dotični osebi prepovedalo naprej prodajati in ji bo tudi najbrže predpisalo kako kazen v zmislu obrtnege reda.

196. G o s p o d I. Z. na H.

V p r a š a n j e: Župan A. je svojega sina oprostil vojaščine na ta način, da je šel mesto njegovega sina na nabor neki pohabljenec, kojega je naborna komisija takoj spoznala popolnoma nesposobnim za vojaško službo. Seveda komisija ni poznala županovega sina in je bil le župan tisti, ki je imel nasproti komisiji potrditi, da je dotičnik v resnici njegov sin. Pomagal je pri tem županu tudi njegov tajnik. Ali je sedanji župan dolžan to naznaniti? Kaj se bo zgodilo prejšnjemu županu? Kedar taka stvar zastara?

O d g o v o r:

Župan, ki je na tak način svojega sina vojaške dolžnosti oprostil, se je storil krivega hudodelstva zlorabe uradne oblasti v zmislu § 101 kazenskega zakona, ker je svojo uradno oblast, potrjevati naborni komisiji istost (identiteto) nabornikov, zlorabil v škodo države. To hudodelstvo se po § 103 kaz. zak. kaznuje s težko ječo od enega do petih let. Včasih se ta kazen zviša lahko tudi do 10 let, če so posebne obtežilne okolnosti dane.

Kazen za to hudodelstvo zastara glasom § 228 kaz. zakona v 5 letih, odkar je bil dotični nabor.

Po okolnostih je kaznjiv tudi dotični pohabljenec, ki se je dal zlorabiti v županov namen. Vendar je pri dotičnem pohabljenecu navajati drugo zakonito določbo in ne ono po § 101 kaz. zakona. Po našem mnenju je pohabljenec, ki je prišel mesto županovega sina pred naborno komisijo, zapadel po § 46 vojnega zakona, ki pravi, da je kriv pregreška, kedor z zvijačnimi dejanji sebi ali komu drugemu pripomore, se vojaški dolžnosti odtegniti. Ta pregrešek se kaznuje s strogim zaporom od enega mesca do enega leta.

Kazen za ta pregrešek zastara v enem letu od nabornega dne.

Tajnik, ki je županu pri njegovem hudodelstvu pomagal, je sokriv županovega hudodelstva in ga zadene ista kazen, kakor župana. Tudi zastara njegova kazen v 5 letih.

Primoran sedanji župan ni, to hudodelstvo naznaniti, vendar bi moral vsaj županovega sina sprejeti še v naborne imenike, če mu je znano, kako ga je njegov prednik oprostil. Seveda bo na ta način prišlo hudodelstvo prejšnjega župana na dan. Ako sedanji župan v tem oziru ne stori svoje dolžnosti, bi se tudi njemu lahko pripetile kake neprijetnosti.

197. Ž u p a n s t v o P.

V p r a š a n j e: Pri nas je občinski svetovalec, ki je nekaj najemščine svoje hiše zatajil. Zato je davčna oblast začela zoper njega kazensko postopanje zaradi prikrajšanja oz. prikrivanja davkov. Prosimo pojasnila, ali bo imela obsodba za dotičnega svetovalca tudi to posledico, da ne bo smel več biti izvoljen ali da bo moral celo svojo svetovalsko čast odložiti?

O d g o v o r:

Obsodba zaradi davčne prikrajšave oz. davčnega prikrivanja nima nikakih posledic na občinske funkcije. Če je torej župan ali kateri izmed svetovalcev ali odbornikov zaradi davčne prikrajšave ali prikritbe obsojen, mu ne morejo odvzeti županske, svetovalske ali odborniške časti, a tudi izvoljen je potem lahko k vsaki občinski časti. —

198. G o s p o d O. M. v T.

V p r a š a n j e: Županstvo A. je prosilo meseca majnika 1907 za sprejem osebe I. v občinsko zavezo pri županstvu v B. To osebo je sprejel občinski odbor še-le meseca junija 1907. Ali je I. pristojen v občino B. od maja meseca, ko je bila vložena zanj prošnja, ali od meseca junija, ko je bila prošnja rešena?

O d g o v o r:

Sodba upravnega sodišča od 18. oktobra 1905 št. 10948 pravi, da nastopijo vse posledice zvezane s spremembo domovinske pravice v zmislu domovinske novele iz leta 1896 že s trenutkom, ko je bila prošnja za domovinstvo vložena. Iz tega sledi, da ima sklep občinskega odbora svoje posledice ne od časa, ko se stori sklep ali od časa, ko se izroči prošilcu rešitev prošnje, ampak od trenutka, ko je bila prošnja vložena.

S to sodbo upravnega sodišča je po našem mnenju dovolj jasno odgovorjeno na Vaše vprašanje.

199. Ž u p a n s t v o S. G.

V p r a š a n j e: V naši občini se je leta 1854. naselil iz sosednje občine klobučar N. Živel je nepretrgoma do leta 1905 v naši občini. To leto je umrl star nad 80 let. Zapustil je sina A., ki ima več otrok. Vsi ti otroci kakor tudi sin A. živijo od nekdej v naši občini. Ker so pa zelo revni in bodo danes ali jutri pripadli naši občini v breme, prosimo pojasnila, ali spadajo v našo ali v sosednjo občino? Pripomnimo, da sosednja občina, od koder je prišel oče oz. stari oče, klobučar N. še ni prosila pri nas za sprejem v občinsko zvezo. Župan sosednje občine je namreč rekel, da take prošnje itak treba ni, ker so mu pri okrajnem glavarstvu povedali, da so sin in vnuki navedenega klobučarja itak k nam pristojni. Ali je to res in na podlagi katere zakonite določbe?

O d g o v o r:

Stari klobučar N. je prišel v Vašo občino l. 1854 Ker je imel ob času svoje smrti l. 1905 nad 80 let, sledi iz tega, da je bil ob času, ko se je pri Vas naselil, star vsaj 30 let. Bil je torej polnoleten in je mogel si samostojno pridobiti domovinsko pravico.

Leta 1854. je bil glede domovinstva v veljavi državni občinski zakon z dne 17. marca 1849 št. 170 drž. zak. Ta zakon je imel veljavo do domovinskega zakona iz l. 1863. Po § 12 črka b) tega zakona iz leta 1849 je pa bil molče (t. j. brez vsakega občinskega sklepa) sprejet v občinsko zvezo, vsak avstrijski državljani, ki je v dotični občini vsaj štiri leta kot tujec živel. Najpozneje koncem l. 1858. je tedaj bil N. kot iz sosednje občine priseljeni tujec v Vaši občini polna štiri leta, zato je pri Vas molče pridobil domovinsko pravico. Ker je pozneje vedno v Vaši občini bival s svojim sinom in vnuki, je za svojo osebo domovinstvo pri Vas obdržal in je prenesel na svoje zakonske otroke in od teh na vnuke.

Potemtakem ima sosednji g. župan popolnoma prav, če trdi, da so A. in njegovi otroci itak k Vam pristojni in da ni treba nikake prošnje za sprejem na podlagi priposestvanja.

200. Županstvo S. G.

Vprašanje: Ali se šteje tudi likerje med žgane opojne pijače, ki se jih sme točiti samo na podlagi posebne koncesije?

Odgovor:

V vsakem oziru je šteti tudi likerje med žgane opojne pijače in se jih sme le s posebno koncesijo prodajati.

Razne vesti.

Direktni davki v Avstriji po proračunu za leto 1908. Zemljiški davek se izračuna na podlagi čistega katastralnega prinosa po odštetih 15% popusta. Za leto 1908. se zemljiški davek proračunava na 53.500.000 K, torej več za 400.000 K, kakor v minolem letu. Za Kranjsko sb določa 995.000 K, za Štajersko 3.450.000 K, za Koroško 1.053.000 K, za Istro 425.000 K, za Goriško 420.000 K itd. Zemljiškega davka se vsled uim zadnje leta odpisalo povprek na leto 7.599.000 K.

Hišni davek se proračunava skupno na 93.650.000 kron, in sicer hišnorazredni davek na 10.650.000 K, hišnonajemninski davek na 83.000.000 K, in sicer za Kranjsko hišnorazredni davek 265.000 K, najemninski 590.000 K, za Štajersko hišnorazredni 615.000 K in najemninski 3.860.000 K, za Koroško hišnorazredni 185.000 K in najemninski 665.000 K, za Istro hišno razredni 155.000 K in uajemninski 455.000 K, za Goriško hišnorazredni 120.000 K in najemninski 450.000 K itd.

Pet odstotni hišni davek se proračunava na 8.264.000 K.

Pridobnina bode vrgla 35.470.000 K, in sicer na Kranjskem 340.000 K, na Štajerskem 1.440.000 kron, na Koroškem 490.000 K, v Istri 140.000 K, na Goriškem 130.000 K itd.

Krošnjarina pa iznaša skupaj le 198.000 kron, največ na Nižjem Avstrijskem 45.000 K, na Češkem 60.000 K, na tretjem mestu pa je Kranjska s 15.000 K.

Pridobnina od podjetij, ki polagajo javne račune, se proračunava na 56.400.000 kron. —

Rentni davek se proračunava na 9.280.000 kron, in sicer za Kranjsko 130.000 K, za Štajersko 480.000 K, za Koroško 100.000 K, za Istro 47.000 K, za Goriško 45.000 K.

Osebna dohodarina pa raste od leta do leta; za tekoče leto je v proračunu 60.900.000 K,

torej od lani več 2.030.000 K in sicer za Kranjsko 510.000 kron, za Štajersko 2.780.000 K, za Koroško 550.000 kron, za Istro 320.000 kron, za Goriško 270.000 K itd.

Davek od višjih plač se proračunava na 2.462.000 K.

Dohodki davčnih eksekucij se proračunavajo na 2.108.000 K, in sicer za Kranjsko 46.000 K, za Štajersko 117.000 K, za Koroško 20.000 kron, za Istro 43.000 K, za Goriško 24.000 K itd.

Zamudne obresti od davkov tudi donašajo državne dožodke; za leto se proračunava 1.300.000 K.

Vsi dohodki naštetih realnih in osebnih davkov bodo po proračunu za leto 1908. donesli državi 322.552.000 kron.

Stroški tega poglavja pa bodo po proračunu iznašali 6.762.900 K, in sicer: Odškodnine strankam in remuneracije uradnikom pri poločanju davkov 88.200 K, odškodnine strankam v Dalmaciji, ki so bile preje brez zemljiškega davka 2.671.000 K, prispevki deželam v smislu zakona iz leta 1896. skupaj 6.000.000 K. Kranjska dobi 73.816 K, Štajerska 318.118 K, Koroška 76.171 K, Istra 42.042 K, Goriška 38.993 K itd.

Statistični podatki o ptujskem prometu v Ljubljani zadnjih pet let. Brez dvoma so statistični podatki najbolj zanesljiv dokaz o ptujskem prometu kakega kraja ali kake dežele. Na razpolago so nam taki podatki od leta 1903, ko je prišlo v Ljubljano 28.056 tujcev. To lepo število pa je prihodnje leto (1904) poskočilo kar za 8169 oseb, kajti ljubljanski hoteli izkazujejo tega leta 36.225 tujcev. L. 1905. je promet s tujci napredoval za 5642 oseb, prišlo je namreč 41.867 tujcev v naše mesto. L. 1906. znaša prirastek 4305 oseb, ali skupno 46.172 tujcev. Lansko leto pa je prišlo 48.486 tujcev v Ljubljano, torej 2314 več nego predlanskim. V vseh 5 letih je bilo tedaj ogromno število 200.806 tujcev v naši prestolici, kar je pač velikanskega pomena zlasti v gospodarskem oziru. Pripomniti pa je treba, da izkazujejo te številke samo one tujce, ki so prenočevali v hotelih, ne pa onih tujcev, ki so stanovali pri svojih prijateljih in sorodnihih.

Listnica uredništva.

Gospod O. M. v T.

Če Vam je na tem, da imate v rokah vse zakonite določbe o domovinski pravici, Vam svetujemo, da si kupite III. zvezek ročne izdaje zakonov in ukazov za Kranjsko. Knjiga je izšla v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani, izdal jo je pa Josip Pfeifer. Stane nevezana okoli 1 K 20 vin. — Čeravno je knjiga izdana za Kranjsko, jo boste rabili lahko tudi za Goriško, ker so v njej natisnjeni državni zakoni, veljavni za celo državo.

Raznim vpraševalcem.

Često se dogaja, da gg. dopisniki ne dobijo pravočasno odgovorov na stavljen vprašanja in nas potem priganjajo, naj hitro odgovorimo. V pojasnilo povemo, da uredniku ni vedno mogoče točno odgovarjati, ker ima poleg urejevanja lista tudi še vse polno drugih stanovskih opravkov in ga večkrat tudi po delj časa ni v Ljubljani. Prosimo torej potrpljenja!

Drugi vzrok zakasnelih odgovorov so pa pomanjkljivi naslovi, ki jih od gg. dopisnikov dobivamo ozir. je treba včasih naslov še-le iz poštinih ovitkov razbrati.

Zato svetujemo, da se ali zapiše ob koncu stavljenega vprašanja natančen naslov, ali pa, da se odpošiljatvi odgovora priloži frankovan kuvert s polnim naslovom.

Posebej še prosimo, naj vsi gg. dopisniki pošiljajo na nas redno in pravilno frankovane dopise. Če že brezplačno odgovarjamo na vsa vprašanja, naj se od nas ne zahteva, da plačujemo povrhu še kazenski porto!